

YAYGIN GELİŞİMSEL BOZUKLUK

Beyinden kaynaklanan yapısal ve işlevsel bir bozukluktur. Erken çocukluk döneminde başlayan sosyal beceri, dil gelişimi ve davranış alanında uygun gelişmeme veya kaybın olduğu bir bozukluktur. Bugün, otizm spektrum bozukluğuna neyin neden olduğu bilinmemekle birlikte genetik temelli olduğuna ilişkin bulgular vardır. Ancak hangi gen ya da genlerin sorumlu olduğu henüz bilinmemektedir. Çevresel faktörlerin de otizme yol açabildiğine ilişkin görüşler vardır. Hem genetik temellerin hem de çevresel faktörlerin etkileri üzerine çok sayıda araştırma yapılmaktadır. Doğumdan üç yaşa kadar olan dönemde görülmektedir.

Amerikan Psikiyatri Birliği'nin 2000 yılında yayımladığı kılavuza göre (DSM-IV-TR), otizm spektrum bozukluğu kapsamında beş ayrı kategori yer almaktadır:

Otizm, yaşamın erken dönemlerinde başlayan ve yaşam boyu süren, sosyal ilişkiler, iletişim, davranış ve bilişsel gelişimde gecikme ve sapma gibi özellikler gösteren nöropsikiyatrik bir bozukluk olarak kabul edilmektedir. Yaygın gelişimsel bozuklukların en iyi bilineni otizm (İnfantil otizm olarak da bilinir.) olup karşılıklı sosyal etkileşimde, sözel iletişimde bozukluklar ve basma-kalıp stereotipik davranış örüntüsü ile karakterizedir.

- Üzülen, ağlayan, kızan, sevinen vb. kişiler karşısında duyarsız davranmak
- Birileri kendisine seslendiğinde ya da kendisiyle etkileşmek istediğinde tepki vermemek, duymuyormuş ya da fark etmiyormuş gibi davranmak.
- Kendisinin uydurduğu ya da yalnızca kendisine anlam ifade eden sözleri tekrarlamak.
- Aşırı resmî ve didaktik konuşma.
- Senaryolu oyunlarda sınırlılık: Oyuncaklarla evcilik, okulculuk, doktorculuk vb. hayali oyunlar oynamamak.
- İlgi duyduğu konularla ilgili ince ayrıntıları anımsamak: Kendi favori konularındaki en ince ayrıntıları bile ezbere bilmek.

ASPERGER SENDROMU

Asperger Sendromunda, tipik olarak otizmlilerde görülen sosyal ilişki ve iletişim sorunlarının yanı sıra sınırlı ilgi alanı görülür. Çok sınırlı konularda ve dar çerçeveli alanlarda derin bilgilere sahiptirler, aşırı bilgiçlik ve el becerilerinde özel sorunlar görülür. Bu çocuklar normal veya üstün zekâyâ sahiptirler. Mekanik oyuncaklara çok düşkündürler ve ilgi alanı sınırlı olan insanlarla daha iyi yakınlık kurarlar.

Atipik Otizm

Tam olarak tanısal ölçütleri karşılamayan ama otistik belirtiler de gösteren bir gruptur. Atipik otizm, otizm yada Asperger sendromunun bazı özelliklerinin görünüp bazılarının görünmemesi durumunda, diğer bir deyişle kuşku durumlarda konulan tanıdır. Karşılıklı toplumsal etkileşimde ağır ve yaygın gelişimsel bozukluk görülür.

Atipik otizm; dil ve sosyal iletişimle ilgili sorunlar, dilin amaca yönelik kullanımındaki problemler, aşırı çekingenlik, aşırı utangaçlık, gündelik ve özel yaşamında belli ilkelere aşırı bağlılık gibi durumlarla kendini gösterebilir. İlerleyen yaşla tanı değişebilir ve durum bir kişilik özelliğine dönüşebilir. Otistik belirtiler zamanla kaybolabilir; iyi eğitimle ve elverişli şartlarda durum tamamen normale dönebilir.

Çocukluk Dezintegratif

Üç yaşından sonra çocukların dil, sosyal işlev, ve motor becerilerinin gelişiminde gecikmeler olarak görülen ve ender rastlanan bir durumdur.

- *Dengelemede Zorluk (Şiddetli)
- *Koordinasyon Kaybı
- *Oyunlar İçin İlgi Eksikliği Ve Oyna
- *Konuşamama
- *Yürümede Zorluk (Şiddetli)
- *Dil Anlamada Zorluk Çekme
- *Yargı Bozukluğu
- *Sözsüz İletişimi Anlayamama
- *Öğrenme Güçlükleri

RETT SENDROMU

Rett sendromu dünyanın her yerinde 10.000-23.000'de 1 gibi bir sıklıkla ve genellikle kızlarda görülür. Rett sendromlu kızlar yaşamlarının ilk (6-18) aylarına dek tamamen normal ya da normale yakın gelişim gösterirken önce hızlı bir gerileme ile öğrenilen becerileri unuttur sonra da uzun bir duraksama devresine girerler.

- Normal kafa çeperi ile doğumu müteakip kafa büyüme oranında yavaşlama (3 ay - 4 yaş),
 - Şiddetle bozulan, lisanı anlamlı kullanabilme ve anlamlı el becerilerinin yitilmesi, zekada güçlük.
-

- Uyanıkken sabit bir şekilde; el yıkama, el bükme, el çırpma, eli ağza götürme gibi el hareketlerden birinin veya birkaçının sürekli tekrar edilmesi,
 - Gövdenin sallanması, özellikle sinirli/üzgün veya telaşlı zamanlarında mafsallı uzuvların da sallanması,
 - Yürüyebiliyorsa, her an düşecek gibi, geniş adımlarla, bacakları kırmadan, parmak ucu yürüyüşü.
 - Nefes tutma veya nefes almama, çok fazla nefes alma ve karında şişkinliğe sebep olacak şekilde hava yutma gibi solunum fonksiyon bozuklukları,
 - Nöbet,
 - Kas sertleşmesi/spastisite/yaşın ilerlemesiyle birlikte mafsallarda kasılma,
 - Scoliosis (bel kemiğinin S şeklini alması),
 - Diş gıcırdatma (bruxism),
 - Küçük ayaklar (boya göre),
 - Büyümede gecikme,
 - Vücut kilosunda ve kaslarda azalma (fakat bazı yetişkinler obeziteye eğilimlidir),
 - Çiğneme ve/veya yutma zorluğu,
- Otizmin erkeklerde görülme sıklığı kızlara oranla 4 kat daha fazladır.
- Kardeşlerden diğerinde otizm görülme olasılığı %2 ile %10 arasındadır.

Ailelere Öneriler

- Çocuğunuza karışık cümleler kurmak yerine basit kelimeler ile ne yapmasını istediğinizi söyleyin
- Çağırmanız gerektiğinde yakın mesafeden seslenin
- Kullandığınız cümlelerde mecaz (ata sözü, deyimler vb.) kullanmayın
- Çocuğunuzun ilgilerini takip edin (müzik, resim, arabalar, oyuncaklar vs.) iletişim konusunda size yardımcı olacaktır.
- Çocuğunuz ile oyun oynayın (taklit gerektiren oyunlar : Yemek yeme , elinde mikrofon varmış gibi şarkı söyleme, topu sürme ,yuvarlama ,atma gibi)
- Olumlu davranışlarını pekiştirin.
- Çocuğunuzdan beklentileriniz gerçekçi olsun .